

Rotterdam, 15 november 2024,

Hierbij maken wij gebruik van de gelegenheid te reageren op het voornemen om de thans geldende Gedragscode Soortenbeheer Bossen (hierna: de Gedragscode) aan te wijzen voor opname in de Omgevingswet.

Het aanwijzen en opnemen van de Gedragscode in de Omgevingswet beschouwen wij als onverantwoord en wij ontraden dit dan ook ten sterkste.

En wel om de volgende redenen:

Deze verheft vormen van vlaktekop (kaalkap), namelijk de ruimtelijke ingrepen "groepenkap" tot 0,5 ha en schermkap tot 2 ha, tot normaal beheer waarvoor niet de wettelijk vereiste vergunning behoeft te worden aangevraagd.

Dit wordt in de Gedragscode en het desbetreffende ministeriële Besluit verdedigd met onder meer de niet deugdelijk onderbouwde stelling, dat bedoelde vormen van kap noodzakelijk zouden zijn voor de wettelijke belangen van de bescherming van flora en fauna en van het bos als zodanig. Dit is de omgekeerde wereld.

Genoemde vormen van vlaktekop zijn namelijk evident schadelijk voor het bosesysteem en de daartoe behorende Flora en Fauna, zoals uitvoerig onderbouwd en toegelicht in de lopende procedure van bezwaar en beroep tegen de Gedragscode door de stichting NatuurBelang Nederland en de mede betrokken organisaties (zoals aanwezig ter rechtszitting te Arnhem op 26 september jl.).

Het promoten en legitimeren van deze ecologisch zeer schadelijke beheersvormen onder het motto "dat deze nodig zouden zijn voor juist de bescherming van de Flora en Fauna van het bos en om schade aan het bos tegen te gaan" is helaas een brutaal staaltje van misleiding, de rijksoverheid onwaardig.

De Gedragscode is mede daardoor in zijn huidige vorm omstreden, ondeugdelijk en bovendien verwarrend (zie ook bijgaande opmerkingen), en daarmee ongeschikt voor opname in de Omgevingswet. In ieder geval dient voor een verantwoorde aanwijzing de uitkomst van de genoemde gerechtelijke procedure te worden afgewacht en bij de beoordeling betrokken."

#### Opmerkingen gedragscode soortenbescherming bosbeheer 2022

1. Het is een gedragscode die bedoeld is voor de grotere natuurorganisaties met grote natuurgebieden. Maar, kan ook gebruikt worden door particuliere eigenaren van bos. Vaak betreft dat kleinere oppervlaktes waardoor het werken met de gedragscode inhoudt dat men niet het gehele beoogde perceel mag kappen. We zien dan dat, zonder medeweten van eigenaren van omliggende bospercelen, de oppervlakte van die bospercelen van andere eigenaren worden meegerekend om aan de oppervlakte te komen waardoor men vervolgens wel het volledige eigen perceel mag kappen. Juridisch ontstaat er dan een vreemde situatie want de omliggende eigenaren mogen in dat geval voorlopig niet meer kappen want de maximum te kappen oppervlakte conform de gedragscode is dan reeds "gebruikt". Dit punt kwam, in een iets andere variant, ook aan de orde tijdens de zitting bij de rechtbank Gelderland: "welk bos en van wie". Op dit punt is de gedragscode onduidelijk.
2. Op het werken met een gedragscode soortenbescherming is toezicht en handhaving door de provincie niet mogelijk. Niemand vraagt om bevindingen t.a.v. aanwezige soorten en het

werkprotocol. En van boa's begrijpen wij dat handhaving nauwelijks mogelijk is bij een overtreding als er al gekapt is en de bodem bewerkt is.

3. Particuliere boseigenaren beschikken veelal niet over de juiste deskundigheid en maken gebruik van de "ecologische kennis" van een bosbouwbedrijf. Dat is in veel gevallen niet de expertise die noodzakelijk is. De in de gedragscode bij het hoofdstuk begrippen geformuleerde functie-eisen voor wie ecologisch deskundig is zijn absoluut onvoldoende. Hier is echt een ecooloog nodig. Daarbij kan de richtlijn van de provincies worden aangehouden (die overigens ook al veel ruimte laat).

4. De gedragscode is onduidelijk en leidt in de praktijk tot veel verwarring: hoe lang duurt een bosverjonging, wanneer mag men het naastliggende deel kappen? Het is bijzonder dat zodra de boomkronen elkaar raken een bos niet meer in verjonging is. Met een beetje dicht op elkaar plaatsen van de herplant is dat al heel snel gerealiseerd. Voor soorten is dat nog geen geschikt habitat. Desondanks kan al na korte tijd opnieuw een naastliggend deel gekapt worden. In de praktijk leidt dit bij particulieren tot veel "gedoe".

5. Bijzonder is ook dat de gedragscode gebruikt kan worden bij houtopstanden (en dus niet alleen in bos). Althans dat begrijpen wij uit de volgende informatie van het ministerie ↓

*Beleidsregel van de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van 2 oktober 2024, nr. WJZ/ 86864848, tot nader specificeren van de eisen die worden gesteld aan gedragscodes soortenbescherming en houtopstanden bij aanwijzing in de Omgevingsregeling (Beleidsregel aanwijzing gedragscodes soortenbescherming en houtopstanden).*

*De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,*  
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2024-29932.html>

Dat zou betekenen dat het ook ingezet kan worden voor het kappen van landschapselementen in bijv. agrarisch gebied groter dan 10 are en met meer dan 20 bomen op een rij. De term houtopstand wordt nl. in de Omgevingswet gebruikt voor die groep bomen. Bijzonder om hier de gedragscode voor te gebruiken. Er is wat soorten betreft al een groot verlies in het agrarisch gebied. En het zet gemeenten waar, naast een kapmelding bij de provincie ook een kapaanvraag bij de gemeente nodig is, buiten spel. Biodiversiteit (waar ook gemeenten mee bezig zijn) behelst meer dan soortenbescherming zoals beschreven in de gedragscode.

6. Het inzetten van een gedragscode voor soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen is ondemocratisch en in strijd met de participatiegedachte van de Omgevingswet. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt in de regel een vergunningstraject met een publicatieverplichting. Het ecologisch onderzoek wordt dan gepubliceerd en belanghebbenden kunnen invloed uitoefenen op het al dan niet verstrekken van een vergunning. Bij het werken met een gedragscode worden een soorteninventarisatie en het ecologisch werkprotocol niet gepubliceerd. Omwonenden, met soms zeer goede kennis van in het gebied voorkomende soorten, worden buitenspel gezet. Want, let wel, de gedragscode gaat niet alleen over de grote bossen van de grote natuurorganisaties maar ook over houtopstanden in het buitengebied waar niet frequent een ecooloog of boswachter rondloopt. Hier is een gedragscode in strijd met de participatiegedachte van de Omgevingswet maar kan in sommige gevallen o.i. ook strijdig zijn met het verdrag van Aarhus.

7. Bij de opsomming van ruimtelijke ontwikkelingen in de bijlage in deze mail (officiële bekendmakingen), staat ook het aanleggen van wegen. Onder wegen worden vlg de wegenverkeerswet ook paden verstaan. Wij zien een overvloed aan recreatieve paden in de bossen ontstaan met gevolgen voor soorten. Het aanleggen van recreatieve paden zou nadrukkelijk niet

mogelijk moeten zijn met een gedragscode. Wij zagen en hoorden dit wel bij de toelichting van de VBNE maar zie het niet nadrukkelijk in de gedragscode vermeld staan.

8. De gedragscode geeft, bij het werken conform de beschreven richtlijnen, in juridische zin een vrijstelling. Je zou denken dat, als met mitigerende maatregelen toch een risico van doden/verstoren van een soort ontstaat, of als tijdens de werkzaamheden dat risico zichtbaar wordt, alsnog een ontheffing bij de provincie moet worden aangevraagd. Dat wordt niet zo duidelijk in het document.

Rotterdam, november 2024

Stichting de Bomenridders,

Voor deze,

De Voorrijder